Інформаційна година

Корюківська трагедія 1943 року

Мета. Знайомити вихованців з історією рідного краю. Розвивати знання про жорстокість фашизму. Виховувати повагу до людей, що пережили ІІ Світову війну.

Корюківка — селище міського типу з 1923 р., місто з 1958 р., центр Корюківського району Чернігівської області з 1966 р. Розташоване за 100 км від обласного центру — м. Чернігова — у північній частині області на березі річки Бреч (притока річки Снов). Корюківський район межує з Семенівським, Новгород-Сіверським, Сосницьким, Менським, Щорським районами Чернігівщини та Брянською областю Російської Федерації.

Чернігівщина в 1941—1943 рр. була краєм активної діяльності радянських партизанів. Під час німецької окупації Корюківка стала центром радянського партизанського руху на Чернігівщині. Звідси почали свій шлях Чернігівський партизанський загін, партизанське з'єднання О. Федорова, тут постійно діяло партійне та комсомольське підпілля.

У лютому 1943 р. радянське партизанське з'єднання під командуванням Олексія Федорова повернулося з Брянщини і розташувалося у корюківських лісах на Кам'янському хуторі.У ніч на 27 лютого 1943 року партизани з'єднання Федорова розгромили німецький гарнізон, залишки якого уціліли тільки у цегляному будинку лікарні. Визволили в'язнів з тюрми: сім'ї партизанів,

активістів з усього району (за офіційними даними — 97, за спогадами — від 37 до 50).Вранці 1 березня 1943 р. з Щорса у Корюківку прибув німецький каральний загін. Населений пункт було оточено. Всіх мешканців групами по 50—100 чол. зганяли у великі будинки і розстрілювали. Ось як про це описано в Акті Чернігівської обласної комісії з встановлення і розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників у Корюківці від 17 грудня 1943 р.: «Масові розстріли з наступним спаленням здійснювалися головним чином: У ресторані, де зі свідчень свідків Горбачевської Ольги Павлівни, Самбурзьскої Лідії, Афанасьєвої Ксенії, які були під розстрілом, але тільки поранені і випадково залишилися жити, встановлено, що 1 березня 1943 року в будинку Корюківського ресторану загнано було до 500 чоловік мирного населення, у порядку черговості, партіями від 50 до 100 чоловік. Вони розстрілювалися кожний окремо з автомата на виду всіх присутніх людей. Після всієї цієї розправи 2 березня 1943 року ресторан разом із трупами було спалено. Таке масове знищення людей шляхом розстрілу з наступним спаленням було проведено також у помешканні земвідділу, у театрі і на території церкви».

Одночасно до 10 легкових машин із карателями прочісували всі хати й околиці містечка і вбивали жителів, як і у помешканнях, так і на вулицях. Частину будинків із трупами гітлерівці спалили першого дня. На другий день тривало те ж саме. Були випадки, коли людей живими кидали у вогонь».

Після знищення всіх знайдених корюківців карателі містечко спалили. Очевидці казали, що дим і заграву від пожеж було видно у райцентрах Щорсі, Сосниці, у Холмах. Акцію проведено 1 і 2 березня 1943 р. Пізніше, 9 березня каратели повернулися, щоб допалити селище і добити вцілілих.

В Акті Чернігівської обласної комісії з встановлення і розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників у Корюківці від 17 грудня 1943 р. вказано, що 1 і 2 березня 1943 р. за підрахунками здійснено вбивство 6700 чоловік, спалено 1290 будинків. У документі стан населеного пункту описано так: «При

загальному огляді Корюківка являє собою абсолютно зруйноване селище (де залишилося тільки 10 житлових будівель [цегляні будівлі]) з повним знищенням житлових будинків, установ кінотеатру, будинків лікувально-медичної мережі».

Знищення Корюківки разом із мирним населення нацистською окупаційною владою однозначно є військовим злочином (вбивства і жорстоке поводження з цивільним населенням на окупованих територіях) та злочином проти людяності (політика переслідування, репресій та знищення ворогів нацизму, ув'язнення людей без судового процесу, переслідування їх, принижування, перетворення на рабів, тортури і вбивства). Ця оцінка повністю відповідає висновкам міжнародного судового процесу над колишніми керівниками гітлерівської Німеччини у Нюрнбергзі, який проходив з 20 листопада 1945 р. по 1 жовтня 1946 р.

Корюківська трагедія 1-2 березня 1943 р. за своїми масштабами є найбільшою кривавою каральною акцією нацистів зі знищення мирного населення разом із населеним пунктом у Другій світовій війні в Європі. Тим більше, що злочин відбувся не під час бойових дій протиборчих сторін. До такого висновку підводить порівняння з всесвітньо відомими трагедіями світової війни в Європі:

Українська Корюківка — 1-2 березня 1943 р. вбито і спалено близько 7 тисяч людей різного віку — від немовлят до немічних старих.

Білоруська Хатинь — 22 березня 1943 р. у селі знищено 149 людей.

Чеська Лідице — 11 червня 1943 р. вбито у селищі і замордовано у концтаборі 320 людей.

Французький Орадур — 10 червня 1944 р. знищено у селищі 642 людини.
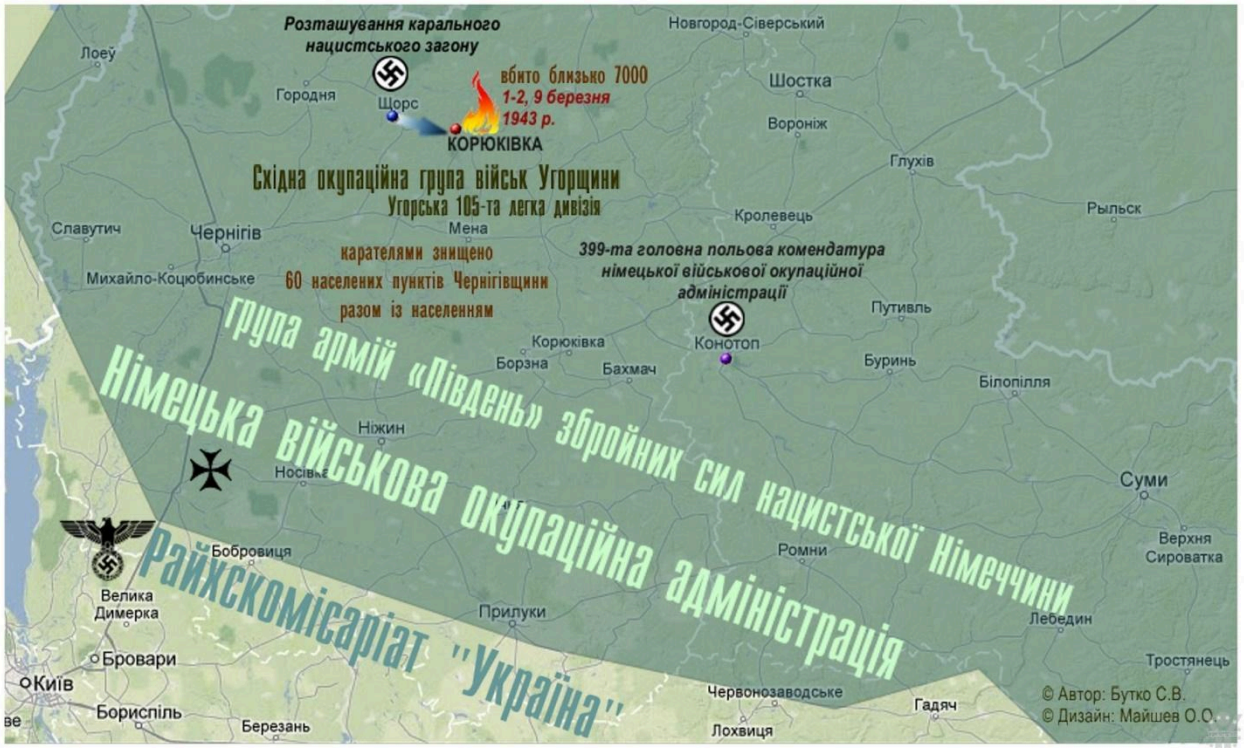
Нацистський окупаційний терор: каральна акція знищення Корюківки разом із цивільним населенням 1-2 березня 1943 року